

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розглянуто проблему інформаційно-комунікаційної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Проведено порівняльний аналіз освітньої програми для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” та “Магістр”. Розкрито наукові погляди на особливості інформаційно-комунікаційного навчання студентів дошкільної спеціальності. Констатовано, що ефективність процесу формування ІК-компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, зокрема на заняттях з інформаційно-математичних дисциплін, забезпечуватиметься за умови врахування усіх розглянутих етапів їх інформаційно-комунікаційної підготовки.

Ключові слова: підготовка, інформаційно-комунікаційна компетентність, майбутні вихователі.

Нині відбуваються суттєві зміни в економіці, політиці, культурі України, що відображається і на системі педагогічної освіти, яка набуває нових форм та якостей, зокрема у вищій школі. Основною метою педагогічної освіти сьогодні є підготовка майбутнього педагога відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентної та відповідальної людини, що вільно володіє своєю професією й орієнтується в суміжних сферах знань, здібної до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готової до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності.

Провідні принципи системи підготовки майбутніх спеціалістів з дошкільного фаху ґрунтуються на положеннях Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про професійно-технічну освіту”, “Про вищу освіту”, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Державних стандартах дошкільної освіти та інших документах і нормативних актах [7]. Вивчення нормативно-правової бази щодо підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) засвідчує, що мають велике значення пошуки сучасних підходів до підготовки фахівців означеної галузі у вищих навчальних закладах (ВНЗ).

Аналіз вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних, науково-методичних публікацій свідчить про схожі проблеми з питання інформаційно-комунікаційної підготовки майбутніх педагогів у різних країнах, проте особливості формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ висвітлено недостатньо.

Особливий інтерес та теоретичну основу для нашого дослідження становлять фундаментальні положення: організації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах (А. Вербицький, С. Гончаренко, М. Євтух, В. Кремень, М. Шкіль); концепції педагогічної майстерності (Є. Барбіна, І. Зязюн, І. Кривонос, В. Сластьонін); теорії педагогічної взаємодії (І. Бех, О. Бодальов, А. Бойко, В. Казанська, О. Леонт'єв); застосування комп'ютерних технологій у педагогічному процесі дошкільних навчальних закладів (Ю. Горвіц, С. Дяченко, О. Зворигіна, К. Крутій, Н. Лисенко, В. Могільова, В. Моторін, С. Новосолова, С. Пейперт, Г. Петку та інші).

Сучасні підходи до здійснення професійної підготовки майбутніх дошкільних педагогів висвітлюються в дослідженнях О. Абдулліної, Г. Беленької, І. Богданової, А. Богуш, О. Брежневої, Н. Гавриш, Н. Грами, І. Зязюна, Е. Карпової, З. Курлянд, Т. Поніманської, О. Рейпольської, Р. Хмелюк та інших [5, с. 301].

Проблема підготовки майбутнього вихователя ДНЗ, яка передбачає урахування саме психолого-педагогічних аспектів компетентнісної підготовки, знайшла відображення у працях І. Бега, О. Богініч, Л. Виготського, В. Зацепіна, О. Кононко, Н. Кузьміної, Г. Сухорукової, М. Ярошевського [6, с. 169].

Питання, пов'язані з використанням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій у педагогічному процесі, розкрито у фундаментальних роботах учених Р. Вільямса, Б. Гершунського, В. Глушкова, А. Єршова, К. Маклін, Ю. Машбиця, С. Пейперта, Є. Полат та інших [1, с. 6].

Проведений аналіз наукових публікацій дає змогу окреслити основні особливості інформаційно-комунікаційної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ: розширення наявних теорій організації навчально-виховного процесу; регулювання особистісно-професійного розвитку та саморозвитку вихователя; діагностування стану та динаміки розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК); визначення умов формування конкурентноздатного фахівця тощо.

Метою статті є опис особливостей організації інформаційно-комунікаційної підготовки студентів спеціальності “Дошкільна освіта”.

Робота майбутніх педагогів з інформацією спирається на технологію інформаційної комунікації суспільства, технологію комп’ютерних мереж передавання даних. Комп’ютери та інформаційні технології стають професійним інструментом у всіх державних закладах та галузях освіти, не оминаючи і дошкільну освіту.

Проблема формування інформаційно-комунікаційної компетентності є дуже складною, багатоаспектною, і від її розроблення на теоретичному й прикладному рівнях значною мірою залежить якість підготовки сучасного вихователя.

Перш ніж аналізувати проблему, підкреслимо, що зміст фахової компетентності визначається змістом навчальних курсів, які викладаються майбутнім фахівцям під час підготовки до роботи у дошкільних навчальних закладах. У Маріупольському державному університеті здійснюється професійна підготовка студентів за спеціальністю “Дошкільна освіта”. Професійне становлення майбутнього вихователя відбувається згідно з навчальним планом підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) “Бакалавр” та “Магістр” “Дошкільної освіти” за вимогами ECTS на основі трьох циклів дисциплін, які вивчаються у вищих навчальних закладів: соціально-економічних, психолого-педагогічних і природничо-наукових. Відповідно до теми дослідження, уточнимо, з яких частин складається підготовка майбутніх вихователів під час вивчення циклу спеціальних інформаційних дисциплін, а саме: “Основи інформатики та КТ”, “Нові інформаційні технології”, “ТЗН” та “Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті”.

Зважаючи на сформульоване нами поняття “інформаційно-комунікаційна компетентність” [8, с. 85] та дефініцію “компетентність”, яка розкрита в Енциклопедії освіти за редакцією В. Кременя [3, с. 408], розглядаємо організацію підготовки майбутніх вихователів ДНЗ як алгоритм виконання блоків, а саме: мотиваційного, когнітивно-технологічного, контрольного та результативного.

Як зазначено у Галузевій концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, зміст освіти з усіх педагогічних спеціальностей передбачає підготовку педагогічних кадрів до вільного

використання у навчальному процесі сучасних інформаційних засобів. А зі спеціальностей “Дошкільна освіта” і “Початкова освіта” – до викладання основ інформатики та іноземної мови у дошкільних навчальних закладах і початкових класах. Інформаційно-комунікаційна підготовка передбачає вивчення основ інформатики, новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), методик їх застосування у навчальному процесі та здійснюється протягом усього строку навчання [5].

Організація навчального процесу під час підготовки майбутніх вихователів вибудовується з урахуванням основних етапів формування інформаційно-комунікаційної компетентності в умовах навчання у вищому навчальному закладі. А саме: адаптаційно-орієнтувального етапу, на якому відбувається усвідомлення і осмислення вибору діяльності, корекція ціннісних пріоритетів, формування загальнонавчальних умінь, навичок; змістово-рефлексивного, під час якого забезпечується оволодіння системою фахових знань та умінь, їх осмислення та розвиток на цій основі індивідуальних особливостей і професійно значущих якостей особистості; практико-рефлексивного, яким передбачені гармонійне інтегрування у професійне середовище, набуття початкового професійного досвіду, самооцінка готовності до професійної діяльності, прогноз подальшого професійного зростання.

Вимоги до компетентного педагога кожного рівня підготовки розкриваються через його практичну діяльність, сферу професійних повноважень. Цей принцип ґрунтується на дослідженнях науковця Г. Беленької, яка вважає, що педагогічна компетентність фахівця є гармонійним поєднанням знань та умінь загальної і фахової підготовки майбутнього вихователя з розвитком його професійних якостей та світоглядних позицій [1, с. 7].

Отже, зважаючи на актуальність та важливість проблеми підготовки майбутнього вихователя ДНЗ для оновленої національної системи освіти України, нами було проаналізовано програми навчання студентів спеціальності “Дошкільна освіта” ОКР “Бакалавр” та “Магістр”.

Нині, за Довідником ВНЗ на інтернет-порталі “Єдине освітнє інформаційне вікно України” (www.osvita.com) [9], у 49 вищих навчальних закладах України проводиться підготовка студентів за спеціальністю “Дошкільна освіта”. Випускники

магістратури здобувають кваліфікацію викладача дошкільної педагогіки і психології та можуть обіймати посади асистента, викладача вищого навчального закладу I–IV рівнів акредитації, організатора-управлінця в різних ланках системи дошкільної освіти, навчатися в аспірантурі.

Зміст освіти майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах забезпечується відповідними робочими програмами, матеріалами лекційних та семінарських занять, проблемними завданнями для самостійної роботи, засобами діагностування рівня успішності студентів, педагогічною практикою у дошкільних навчальних закладах, що використовуються у розробленні та коригуванні навчально-методичних комплексів напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта спеціальності “Дошкільна освіта”.

Зміст педагогічної освіти зі спеціальності “Дошкільна освіта” для усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів визначається також стандартами вищої педагогічної освіти, освітньо-професійними програмами і передбачає підготовку за такими циклами: загальний гуманітарний, соціально-економічний, фундаментальних дисциплін, професійно орієнтований.

Цикл професійної та практичної (професійно орієнтованої) підготовки становить основу психолого-педагогічної підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти й охоплює вивчення як традиційних навчальних дисциплін (педагогіка загальна, педагогіка дошкільна, історія педагогіки, психологія дитяча, вікова та педагогічна психологія, методики дошкільної освіти тощо), так і навчальних дисциплін, що визначаються з урахуванням особливостей спеціальності (основи педагогічної майстерності, технічні засоби навчання тощо).

Педагогічна практика студентів спеціальності “Дошкільна освіта” забезпечує можливість поєднати здобуті теоретичні знання із практичною організацією навчально-виховного процесу в навчальних закладах різних типів освіти. Вона передбачає самостійну педагогічну діяльність студентів, прояв їхнього творчого потенціалу, стимулює зв'язок цієї діяльності з науково-дослідною роботою, професійною освітою, самоосвітою.

Зміст навчання студентів ОКР “Бакалавр” спеціальності “Дошкільна освіта” поділяється на нормативну та вибірку частини. Зокрема, нормативна частина має на меті оволодіння знаннями та вміннями дисциплін фундаментальної,

гуманітарної та професійно орієнтованої і практичної підготовки, що обов'язкові для засвоєння студентами-бакалаврами. Вибіркова частина змісту навчання означеної спеціальності рекомендує для засвоєння дисципліни спецкурсів та предметів, що призначені для задоволення потреб у фахівцях певної спеціалізації та урахування потреб студента.

Перший етап ступеневої підготовки майбутнього вихователя має повністю забезпечити неперервність якісної освіти до наступного рівня “Магістр”. Зважаючи на те, що рівень “Спеціаліст” в умовах кредитно-модульної системи освіти та Законом України “Про вищу освіту” вилучено, необхідність підвищення значущості науково-дослідної роботи на етапі бакалавра є очевидною. Це гарантуватиме в майбутньому визнання кваліфікації бакалавра на ринку педагогічної діяльності у дошкільних навчальних закладах.

Сучасні освітні потреби та вимоги визначають процес підготовки вихователя ДНЗ як особистості, зорієнтованої на гуманність, здатної оперативно реагувати на динаміку соціально-економічних процесів, умов власної професійної діяльності, розробляти і впроваджувати нові технології у процес навчання і виховання.

Зокрема, в Освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра (ОПП) за спеціальністю “Дошкільна освіта” зазначено, що майбутній фахівець повинен:

- застосовувати нові інформаційні технології та технічні засоби ЕОМ під час проведення різноманітних занять;
- впроваджувати інноваційні підходи та інтерактивні технології в роботі вихователя тощо [2, с. 35].

Для нашого дослідження важливо було з'ясувати наявність спеціальних дисциплін, які забезпечують інформаційно-комунікаційну підготовку майбутніх вихователів ДНЗ до професійної діяльності, а також інформаційно-комунікаційний складник у змісті навчальних дисциплін для виконання професійних завдань із застосуванням сучасних ІКТ майбутніми фахівцями дошкільної освіти.

З цією метою проведено аналіз навчальних планів напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта спеціальності “Дошкільна освіта” освітніх рівнів “Бакалавр” та “Магістр” двох вищих навчальних закладів: Бердянський державний педагогічний університет і Маріупольський державний університет.

Зокрема, навчальними планами передбачено вивчення таких інформаційно-комп'ютерних дисциплін: I курс – “Основи інформатики”, II курс – “Нові інформаційні технології”, III курс – “Технічні засоби навчання” та під час підготовки ОКР “Магістр” – “Сучасні інформаційні технології”.

У змісті дисциплін професійно-педагогічної підготовки недостатньо відображено інформаційно-комунікаційний складник, що не сприяє формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) майбутнього вихователя ДНЗ та допрофесійної діяльності із застосуванням ІКТ.

Нами було відмічено, що відсутні модулі та теми, в яких розглядається специфіка інформаційно-комунікаційної професійної діяльності студентів спеціальності “Дошкільна освіта”, етапи та форми здійснення інформаційної підготовки, нормативні документи, що регулюють діяльність в освіті, застосування ІКТ та інше. Це призводить до того, що майбутні вихователі, виявляючись необізнаними у теоретико-методологічних і технологічних питаннях професії, відчують складнощі під час створення й упровадження педагогічних нововведень із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що уповільнює процес їхнього професійного зростання.

Проведений аналіз уможлиблює такі висновки:

- 1) кількість годин, відведених на вивчення дисциплін, що готують майбутнього ІК-компетентного вихователя ДНЗ, у розглянутих планах, за невеликим винятком, відповідає Галузевим стандартам вищої освіти;
- 2) витримано логічну схему підготовки фахівців за ОКР “Бакалавр” і “Магістр”;
- 3) провідну нормативну дисципліну “Нові інформаційні технології”, незалежно від спеціалізації, усім майбутнім фахівцям викладають в однаковому обсязі, але питання з означеної дисципліни не виносяться на державний екзамен;
- 4) варіативну частину циклу професійної підготовки деяких ВНЗ бажано наповнити такими дисциплінами, які б висвітлювали специфіку формування ІКК студентів спеціальності “Дошкільна освіта”. Наприклад, “Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті”, “Технології електронних підручників”, “Методика застосування ІКТ в дошкільній освіті” тощо.

Сьогодні вимагає від спеціаліста з дошкільного фаху не просто надання вихованцям певних знань, а навчання їх мислити, структурувати інформацію та цілеспрямовано відбирати необхідне. Компетентному вихователю нині потрібно нести дітям дошкільного віку не просто нові знання, а новий тип оволодіння інформацією.

Отже, досліджуючи проблему інформаційно-комунікаційної підготовки студентів спеціальності “Дошкільна освіта”, можна стверджувати, що удосконалення такої підготовки безпосередньо залежить не тільки від орієнтації студентів на професію, а й від самого процесу її організації.

На нашу думку, ефективність інформаційно-комунікаційної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ підвищиться завдяки проходженню всіх етапів формування ІКК, систематизованих циклів ОПП студентів спеціальності “Дошкільна освіта” та реалізації змісту відповідних навчальних курсів.

Перспективи подальших досліджень, результати яких позитивно вплинуть на інформаційно-комунікаційну компетентність майбутніх вихователів, вбачаємо у впровадженні в освітній простір ВНЗ етапів формування ІКК та апробації підручника з методики використання ІКТ майбутніми вихователями для проведення інтерактивних занять з дітьми старшого дошкільного віку.

Література

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / Г. В. Беленька. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – С. 7.
2. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спец. 6.010101 – “Дошкільне виховання” / розроб. В. І. Бондар, І. М. Шапошнікова, А. П. Канищенко [та ін.] ; за заг. ред. В. Бондаря. – К., 2006. – 140 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком-Інтер, 2008. – С. 40.
4. Іващенко М. В. Особливості підготовки студентів педагогічних ВНЗ до створення та використання електронних засобів навчання / М. В. Іващенко, С. В. Осадчий // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць / Глухівський НПУ ім. О. Довженка ; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. – Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. – Вип. 20. – С. 301–304.

5. Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ МОН № 1176 від 14.08.13 року. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816. – Назва з екрана.
6. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку : монографія / авт. кол. О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонова, С. С. Вітвицька, Н. Г. Сидорчук, О. М. Спірін, Н. В. Якса [та ін.] ; за заг. ред. проф. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – С. 3–5
7. Роз'яснення МОН щодо деяких питань практичної реалізації положень нового Закону України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247526620. – Назва з екрана.
8. Таран І. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців з дошкільної освіти / І. Таран // Реформування та розвиток науки: сучасні виклики : матеріали міжнарод. конф., (м. Київ, 2 лютого 2013 року). – К. : Центр наукових публікацій, 2013. – Ч. II (Педагогічні науки). – С. 84–88.
9. Osvita.com.ua – Образование в Украине. Институты и университеты, колледжи и техникумы. – Режим доступа: <http://www.osvita.com.ua>. – Назва з екрана.

И. В. Таран

Особенности информационно-коммуникационной подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений

Институт проблем воспитания Национальной академии педагогических наук Украины (9 ул. Берлинского, Киев, Украина)

В статье рассмотрена проблема информационно-коммуникационной подготовки будущих воспитателей дошкольных образовательных учреждений. Проведен сравнительный анализ образовательной программы подготовки студентов специальности “Дошкольное образование” образовательно-квалификационного уровня “Бакалавр” и “Магистр”. Раскрыты научные взгляды на особенности информационно-коммуникационного обучения студентов дошкольной специальности. Констатируется, что эффективность процесса формирования ИК-компетентности будущих воспитателей дошкольных образовательных учреждений повысится, если

учитывать все рассмотренные этапы их информационно-коммуникационной подготовки, в частности на занятиях информационно-математических дисциплин.

Ключевые слова: подготовка, информационно-коммуникационная компетентность, будущие воспитатели.

I. B. Taran

Peculiarities of Information and Communication Training of Future Educators of Preschool Educational Establishments

The Institute of Problems on Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (9 Berlynskooho Str., Kiev, Ukraine)

The problem of information and communication training of future educators of preschool educational institutions is considered by the author. The article deals with the state of formation of information-communication competency, especially in students of preschool speciality of such education qualification levels as “Bachelor” and “Master”.

Scientific views on the competence-based approach to training and the requirements to professional qualities, namely of students of preschool speciality at each level of training have been analyzed. The process of formation of information competence of future preschool teachers is stated to be effective if all the stages of their professional training considered are taken into account, in particular while studying Mathematics and Natural Sciences disciplines.

Keywords: training, information and communication competence, future educators.

References

1. Belenka, H. V. (2011). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vykhovatelja doshkilnoho navchalnoho zakladu* [Formation of professional competency of the modern educator of preschool educational establishment]. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka.
3. Bondar, V. I., Shaposhnikova, I. M., Kanishchenko, A. P. et al. (2006). *Haluzevyi standart vyshchoi osvity. Osvitno-profesiina prohrama pidhotovky bakalavra za spets. 6.010101 – “Doshkilne vykhovannia”* [The branch standard of higher education. The education-professional program of training baccalaureates in speciality 6.010101 ‘Preschool education’]. Kyiv.
4. Kremen, V. H. (Ed.). (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of education]. Kyiv: Yurinkom-Inter.

5. Ivashchenko, M. V. & Osadchyi, S. V. (2012). Osoblyvosti pidhotovky studentiv pedahohichnykh VNZ do stvorennia ta vykorystannia elektronnykh zasobiv navchannya [Peculiarities of training pedagogical higher educational establishment students to create and use electronic means of education]. In Kurok, O. I. et al. (Eds.), *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka: Issue 20*.
6. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2013). *Pro zatverdzhennia haluzevoi Kontseptsii rozvytku nepererвної pedahohichnoi osvity* [On passing the branch Conception of development of uninterrupted pedagogical education] (*Decree N 1176*, August 14). Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816.
7. Dubaseniuk, O. A., Antonova, O. Ye., Vitvytska, S. S., Sydorчук, N. H., Spirin, O. M., Yaksa, N. V. et al. (2006). *Profesiino-pedahohichna osvita: suchasni kontseptualni modeli ta tendentsiy rozvytku* [Professional-pedagogical education: modern conceptual models and development tendencies]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka.
8. *Roziasnennia MON shchodo deiakykh pytan praktychnoi realizatsii polozhen novoho Zakonu Ukrainy "Pro vyshchu osvitu"* [The Ministry of Education and Science of Ukraine explanation concerning some issues of practical realization of the regulations of the new Law of Ukraine "About Higher Education"]. Retrieved from http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247526620.
9. Taran I. (2013). Formuvannia informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z doshkilnoi osvity [Formation of information-communication competency of future specialists on preschool education]. In *Reformuvannia ta rozvytok nauky: suchasni vyklyky: Part II* [Reformation and development of science: modern challenges]. Proceedings of conference: (pp. 84-88). Kyiv: Tsentr naukovykh publikatsii.
10. *Osvita.com.ua – Obrazovaniie v Ukraine. Instituty i universytety, kolledzhy i tekhnikumy* [Education in Ukraine. Institutes and universities, colleges and vocational schools]. Retrieved from <http://www.osvita.com.ua>.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ

ISSN 2308-3778

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ
ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Збірник наукових праць

Засновано в 1999 р.

Випуск 19

Книга 2

Київ-2015

*Рекомендовано вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 7 від 2 липня 2015 р.)*

Редакційна колегія:

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор ІПВ НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії діяльності позашкільних закладів ІПВ НАПН України;

Петрочко Ж. В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи ІПВ НАПН України;

Оржеховська В. М., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії превентивного виховання ІПВ НАПН України;

Миропольська Н. Є., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання ІПВ НАПН України;

Кравченко Т. В., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії сімейного виховання ІПВ НАПН України;

Канішевська Л. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії виховної роботи в закладах інтернатного типу;

Золотарьова А. В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора ІПП ФГБОУ ВПО "Ярославский государственный педагогический университет имени К. Д. Ушинского" (Росія);

Ромм Т. О., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту історії гуманітарної і соціальної освіти Новосибірського державного університету (Росія);

Бурвите С., доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної освіти Литовського едукологічного університету (Вільнюс, Литва);

Півоварські Ю., доктор філософії, почесний професор, ректор Вищої школи громадської та індивідуальної безпеки "Areion" (Краків, Польща);

Юрчак В., доктор філософії, професор, завідувач кафедри безпеки й оборони Академії збройних сил імені генерала Штефаника (Ліптовські Мікулаш, Словаччина).

Рецензенти:

Радул В. В., доктор педагогічних наук, професор;

Безпалько О. В., доктор педагогічних наук, професор

До збірника ввійшли наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі теорії і методики виховання. Автори спрямували свій науковий пошук на багатоаспектне висвітлення шляхів реалізації сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховної роботи.

*Наказом МОН України від 12.05.15. № 528
збірник поновлено в переліку фахових видань.*

© Інститут проблем виховання
НАПН України, 2015

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ № 20149-9949 ПР

О. П. Полякова ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧУЙНОСТІ НА ОСНОВІ СИНТЕЗУ МИСТЕЦТВ	141
О. О. Постильна ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	152
Л. Л. Примачок ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК СКЛАДНИК ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	162
В. В. Рагозіна ДИТИНА РАНЬНОГО ВІКУ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	174
І. В. Ратинська ВИХОВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	184
О. В. Роговець ДІАГНОСТИКА ВИХОВАНOSTІ МОРАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ (УЧНІВ 1-2 КЛАСІВ)	195
Ю. О. Руденко МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЦІННІСНІ СТАВЛЕННЯ ЯК СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ.....	205
Л. Б. Сафронова ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	214
Н. В. Сергєєва СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ЦІННІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ.....	224
Ю. І. Сидоренко ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА БАТЬКАМ З НЕПОВНИХ СІМЕЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ГАРМОНІЗАЦІЇ ВЗАЄМИН З МОЛОДШИМИ ПІДЛІТКАМИ	236
А. Є. Сіренко КОМПОНЕНТИ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	246
Р. Л. Сойчук ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО САМОТВЕРДЖЕННЯ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	256
Н. В. Стаднік ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК МОРАЛЬНА ЦІННІСТЬ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА	269
І. Б. Таран ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	280